

Skötselplan

tillhörande Länsstyrelsens beslut om bildande av

Naturreservatet Långsbergen

i Lilla Edets kommun

SKÖTSELPLAN

I. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

ÖVERGRIPANDE MÅL

Målet med skötseln skall vara att bevara områdets orördhet och de särskilda biologiska värden som kännetecknar de orörda miljöerna. Målet är i andra hand att tillvarata de förutsättningar för friluftsliv som betingas av orördheten, det rika växt- och djurlivet samt den tilltalande landskapsbilden.

Beträffande *skogen* i reservatet innebär detta bl.a. att en ytterligare utveckling mot naturskog skall främjas genom att den äldre skogen i huvudsak lämnas för fri utveckling med ökande andel gamla träd, torrakor, lågor etc. Ett viktigt syfte är att naturskogsgynnade växt- och djurarter skall bevaras i goda populationer och helst öka i antal.

Särskilda skötselåtgärder skall dock vidtas i reservatets ek- och ungskogar för att gynna eken och utvecklingen mot naturskog.

Även vad gäller områdets *våtmarker* bedöms förutsättningarna för de biologiska värdena kunna bevaras genom fri utveckling av biotoperna.

RIKTLINJER OCH ÅTGÄRDER

Skötsel av skog

Skogen i området skall i huvudsak lämnas för fri utveckling. Vindfällen och andra kullfallna träd skall således som regel ej upparbetas. Träd som blockerar framkomligheten på *befintliga traktorvägar* och på *stigar som märkts ut* får genom naturvårdsförvaltarens försorg kapas och läggas åt sidan. Detsamma gäller träd *vid reservatets gräns* som kan orsaka skada på omgivningen.

Undantag från riktlinjen om fri utveckling gäller för reservatets ekskog, ungskog och kulturmark enligt nedanstående.

I det större *område som domineras av ek* (se karta till skötselplanen) finns ställvis behov av skötselinsatser. Några av ekbestånden bär spår av tidigare gallringar och bete, och en viss igenväxning sker f.n. En stor andel av den gran som trängt in i detta ekdominerade område bör avverkas. Vidare bör ekskogens fortsatta utveckling

Bilaga 3

Dnr 511-17704-2004

följas; om gran invandrar bör denna tas bort i ett tidigt skede, så att den inte skadar eken. Lämpligen görs en mer detaljerad plan för hela delområdet med åtgärder för att gynna eken.

I delar av reservatet finns nu *ungskogspartier* som resultat av tidigare slutavverkning med efterföljande självföryngring eller plantering. För att bidra till utveckling av mer variationsrika och för naturvärden värdefulla bestånd, bör röjningsinsatser utföras i dessa bestånd. Röjningen skall inriktas mot att gynna lövet, i första hand eken, på granens bekostnad. Frötallar skall sparas. Följande partier avses (se karta till skötselplanen), nämligen ungskog

?? längs Utby Långa strand

?? norr om Långsbergssjöarna

?? från Getlycke Kvarnevattens västsida söderut i dalgången ned till reservatsgränsen.

På de tidigare uppodlade markerna vid Maderna, delvis inom fornlämningsområde, står nu en 55-årig *granskog*. Skogen, som är planterad på inägomark, utgör ett likåldrigt enartsbestånd som bedömts ha ett lågt naturvärde men högt värde från skogsbrukssynpunkt. Från angränsande bestånd sker emellertid en invandring av ask, skogsbingel, blåsippa m.m. Skogen bör på lämpligt sätt avverkas och ersättas med naturskog; detta bör ske enligt en särskilt upprättad plan där kulturvårdsintresset beaktas. Lämpliga delar av fornlämningsområdet kan hållas öppna genom t.ex. återkommande röjningsinsatser.

För eventuella skogsvårdsåtgärder som aktualiseras efter t.ex. *skogsbrand eller insektsangrepp* erfordras medgivande av undantag från föreskrifterna för reservat. Vid provning skall därvid särskilt beaktas de råd och anvisningar om skogsskydd i naturskyddade områden som meddelas av Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. Inriktningen skall dock vara att tillvarata de särskilda naturkvaliteter som stormfällning eller brand ger upphov till och att därför så långt möjligt avstå från skogsvårdsåtgärder.

Jakt

Jakt på älg och rådjur regleras ej specifikt genom reservatsbestämmelserna. Övrig jakt såsom jakt på fågel och småvilt kräver tillstånd från och med år 2006. Tillstånd bör kunna ges till jakt som inte konstaterats stå i konflikt med reservatets syfte vad gäller faunavård och friluftsliv. Tillstånd till jakt på känsliga arter såsom f.n. tjäder bör dock normalt inte lämnas. Befintliga skjutgator får underhållas genom röjning utan hinder av reservatsföreskriften A8.

Fiske

Fisket i Långsbergssjöarna och Fiskelöse vatten har upplåtits till flugfiskeföreningen Nattsländan, som där har gjort utsättningar av regnbåge, öring och röding. Reservatsbestämmelserna hindrar ej fortsatt fiske. För utsättning av för trakten främmande fiskarter erfordras dock tillstånd enligt reservatsföreskriften A19.

Kalkning av vatten

Långsbergssjöarna och Fiskelöse vatten kalkas årligen i kommunens regi. Med helikopter sprids ca 1 ton kalk per sjö. Reservatsbestämmelserna utgör inte hinder för fortsatt verksamhet. Spridningen bör dock utföras under sådana betingelser att kalk ej sprids på omgivande stränder, då detta kan påverka vegetationen negativt.

Kulturlämningar

För att bevara områdets kulturlämningar och förbättra tillgängligheten vid dem bör enklare röjning med lämpliga intervaller utföras. Detta gäller dels torplämningarna sydöst om Utby Lång (Maderna) och intill reservatsgränsen vid Ödsmål, dels kvarn- och såglämningar i utloppet från Utby Lång. Viss röjning kan också vara lämplig vid Pikestensröset.

II. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

ÖVERGRIPANDE MÅL

Målsättningen är att, genom bevarande av områdets orörda karaktär och intressanta växt- och djurliv, främja förutsättningarna för naturstudier och vildmarksbetonade naturupplevelser. Området skall hållas tillgängligt för allmänheten genom lämpliga parkeringsmöjligheter och stigar.

RIKTLINJER OCH ÅTGÄRDER

Tillgänglighet

Parkeringsplats för 3-5 bilar skall anläggas vid sydvästra infarten till reservatet, se kartan till skötselplanen. Parkeringsplatsen kan nås från vägen mellan Hjärtum och Trollhättan (väg nr 2025) via avtagsvägen mellan Utby och Nötebron, Öresjö.

Naturvårdsförvaltaren skall iordningställa och märka ut en lämplig *stigslinga* med sträckningen *reservatets parkeringsplats - Utby Långa strand - Långsbergssjöarna - Pikestensrösets utsiktsplatser - åter parkeringsplatsen*. Stig kan även iordningställas mellan kulturlämningarna vid Utby Lång (Maderna) och Ödsmål. Samverkan bör ske med det lokala naturvårdsprojektet "Vandringsleder i Utby-Vestenområdet". I första hand utnyttjas befintliga stigar, som kompletteras med viss spångning m.m. Stigarnas ungefärliga läge finns markerat på kartan till skötselplanen. För den del som löper utanför reservatsområdet bör särskilt avtal tecknas med berörd markägare.

Beträffande nämnda stigar gäller att underhåll får ske utan hinder av reservatsföreskrifterna A8 och A9, dvs träd som fallit över stigen får kapas. Några nya stigar bör i övrigt ej anläggas; för anläggande av helt ny stig krävs tillstånd enligt föreskrift A17.

Informationsskyltningen skall koncentreras till parkeringsplatsen.

Informationsskyltarna skall ha av Länsstyrelsen godkänd text och bör innehålla en orienteringskarta som visar reservatets omfattning, stigar etc. Skyltarna bör också ge

en kort beskrivning av områdets natur- och kulturvärden, skyddsmotiv, beslutsmyndighet, förvaltare samt föreskrifter för allmänheten.

Mindre och enklare skyltar kan placeras där stigar leder in i reservatet: vid Sjövik i NV och Ödsmål i SÖ. Dessa bör främst upplysa om reservatets gränser och de föreskrifter som berör allmänheten. Smärre informationsskyltar kan vidare placeras i anslutning till reservatets kulturlämningar såsom Pikestensröset, torpruinen sydöst Utby Lång (Maderna) samt kvarnar och såg vid samma sjös utlopp. Samverkan bör även här ske med det lokala naturvårdsprojektet "Vandringsleder i Utby-Vestenområdet".

Utmärkning av reservatets gräns

Gränsmarkering skall, genom förvaltarens försorg, utföras enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och Naturvårdsverkets anvisningar.

III. DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING

Dokumentation av skötselåtgärder m.m.

Dokumentation av skötseln skall göras med avseende på utförda åtgärder, tidpunkten för utförandet, noteringar om effekter av åtgärden, kostnader och intäkter samt finansieringen av förvaltningen. Naturvårdsförvaltaren svarar för dokumentationen av skötseln.

Naturvårdsförvaltaren av reservatet bör vidare dokumentera förhållanden som kan påverka naturvärdena inom reservatet negativt, såsom slitage och nedskräpning. Dokumentation skall utgöra ett av underlagen vid eventuell revidering av skötselplanen.

Om överträdelser av reservatsföreskrifterna eller andra åtgärder som kan hota naturvärdena uppmärksammas av naturvårdsförvaltaren, bör denna snarast ta kontakt med tillsynsmyndigheten (f.n. Länsstyrelsen).

Uppföljning av naturvärdenas utveckling m.m.

För att underlätta uppföljningen bör den befintliga grunddokumentationen av reservatets naturskog kompletteras i fråga om de naturförhållanden som motiverar reservatsbildningen.

Kompletteringen bör innefatta kvantitativa uppgifter om biotopstrukturer och populationer av hotade arter. Därefter bör vart 10:e år en uppföljning göras.

IV. REVIDERING AV SKÖTSELPLANEN

De åtgärder som anges i skötselplanen skall ses över vart tionde år eller i övrigt vid hov. Om det anses motiverat skall skötselplanen revideras i samband med översynen.

V. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Åtgärder enligt skötselplanen bekostas i huvudsak med statliga medel.